Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2024/7209

10.12.2024

P10_TA(2024)0006

Námietka voči vykonávaciemu aktu: maximálne hladiny rezíduí karbendazímu a tiofanátmetylu

Uznesenie Európskeho parlamentu z 18. septembra 2024 o návrhu nariadenia Komisie, ktorým sa menia prílohy II, III a V k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005, pokiaľ ide o maximálne hladiny rezíduí benomylu, karbendazímu a tiofanát-metylu v určitých produktoch alebo na nich (D089819/05 – 2024/2758(RPS))

(C/2024/7209)

Európsky parlament,

— so zreteľom na návrh nariadenia Komisie, ktorým sa menia prílohy II, III a V k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005, pokiaľ ide o maximálne hladiny rezíduí benomylu, karbendazímu a tiofanát-metylu v určitých produktoch alebo na nich (D089819/05),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 z 23. februára 2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu a o zmene smernice Rady 91/414/EHS ([1]), a najmä na jeho článok 14 ods. 1 písm. a),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 z 21. októbra 2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh a o zrušení smerníc Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS ([2]), a najmä na jeho článok 4 ods. 1 a článok 4 ods. 2 prvý pododsek písm. a) a body 3.6.2, 3.6.4 a 3.6.5 prílohy II,

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín ([3]), a najmä na jeho článok 5 ods. 1,

— so zreteľom na články 11, 13, 168 a 191 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,

— so zreteľom na odôvodnené stanovisko prijaté Európskym úradom pre bezpečnosť potravín (ďalej len „EFSA“) 5. júla 2021 a uverejnené 23. augusta 2021 ([4]),

— so zreteľom na aktualizované odôvodnené stanovisko prijaté úradom EFSA 10. januára 2024 a uverejnené 20. februára 2024 ([5]),

— so zreteľom na záver k partnerskému preskúmaniu pesticídov, ktorý schválil EFSA 30. apríla 2010 a bol uverejnený 12. mája 2010 ([6]),

— so zreteľom na záver k partnerskému preskúmaniu pesticídov, ktorý bol schválený EFSA 8. decembra 2017 a bol uverejnený 17. januára 2018 ([7]),

([1]) Ú. v. EÚ L 70, 16.3.2005, s. 1.
([2]) Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 1.
([3]) Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1.
([4]) Odôvodnené stanovisko EFSA k toxikologickým vlastnostiam a maximálnym hladinám rezíduí (MRL) benzimidazolových látok karbendazím a tiofanát-metyl, EFSA Journal (Vestník EFSA) 2021;19(8):e06773, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6773.
([5]) Aktualizované odôvodnené stanovisko EFSA k toxikologickým vlastnostiam a maximálnym hladinám rezíduí (MRL) benzimidazolových látok karbendazím a tiofanát-metyl, EFSA Journal (Vestník EFSA) 2024;22(2):e8569, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8569.
([6]) Záver EFSA z partnerského preskúmania účinnej látky karbendazím z hľadiska hodnotenia rizík pesticídov, EFSA Journal (Vestník EFSA) 2010;8(5):1598, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1598.
([7]) Záver úradu EFSA z partnerského preskúmania účinnej látky tiofanát-metyl z hľadiska posúdenia rizika pesticídov; EFSA Journal (Vestník EFSA) 2018;16(1):e05133, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5133.

— so zreteľom na stanovisko prijaté úradom EFSA 27. marca 2024 a uverejnené 13. mája 2024 ([8]),

— so zreteľom na stanovisko prijaté Výborom pre hodnotenie rizík Európskej chemickej agentúry 5. decembra 2019 ([9]),

— so zreteľom na článok 5a ods. 3 písm. b) a článok 5a ods. 5 rozhodnutia Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu ([10]),

— so zreteľom na článok 115 ods. 2 a 3 a 4 písm. c) rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín,

A. keďže protesty poľnohospodárov, ktoré sa uskutočnili v prvom polroku 2024, mali ako jednu zo svojich hlavných požiadaviek spravodlivé a rovnaké zaobchádzanie s výrobkami dovážanými z tretích krajín, ktoré by sa mali riadiť rovnakými normami ako výrobky vyrábané v Únii;

B. keďže prijatie návrhu nariadenia Komisie by umožnilo pokračovať v dovoze do Únie, ktorý nie je v súlade s normami, ktoré poľnohospodári Únie dodržiavajú;

C. keďže takáto situácia by poľnohospodárov Únie v hospodárskej súťaži znevýhodnila;

D. keďže platnosť schválenia účinnej látky karbendazím skončila 30. novembra 2014 a nebola predložená žiadna žiadosť o obnovenie jej schválenia;

E. keďže karbendazím spĺňa kritériá klasifikácie ako mutagén kategórie 1B a reprodukčne toxická látka kategórie 1B v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ([11]) a dve z kritérií perzistentných, bioakumulatívnych a toxických (PBT) kritérií (P a T) v súlade s bodom 3.7.2 prílohy II k nariadeniu (ES) č. 1107/2009;

F. keďže karbendazím je tiež klasifikovaný v súlade s nariadením (ES) č. 1272/2008 ako veľmi toxický pre vodné organizmy, je veľmi toxický pre vodné organizmy s dlhodobými účinkami a môže vyvolať alergickú kožnú reakciu;

G. keďže je preto vhodné vypustiť existujúce maximálne hladiny rezíduí (ďalej len „MRL“) stanovené pre karbendazím z prílohy II k nariadeniu (ES) č. 396/2005 v súlade s článkom 14 ods. 1 písm. a) a článkom 17 uvedeného nariadenia;

H. keďže však Komisia v návrhu nariadenia Komisie navrhuje zachovať MRL založené na dovozných toleranciách pre karbendazím nad limitom detekcie na použitie na citrónoch, limetách, mandarínkach a okre/gombe na účely dovozu na základe odôvodneného stanoviska úradu EFSA z 5. júla 2021;

I. keďže v návrhu nariadenia Komisie Komisia navrhuje zachovať MRL založené na dovozných toleranciách pre citróny, limety a mandarínky na existujúcich hladinách 0,7 mg/kg a stanoviť MRL pre okru/gombo na novú úroveň stanovenú úradom EFSA na úrovni 1,5 mg/kg;

J. keďže schválenie účinnej látky tiofanát-metyl nebolo 15. októbra 2020 obnovené po tom, ako žiadateľ stiahol žiadosť o obnovenie;

K. keďže tiofanát-metyl spĺňa kritériá klasifikácie ako mutagén kategórie 2 a reprodukčne toxická látka kategórie 2 v súlade s nariadením (ES) č. 1272/2008 ([12]);

([8]) Stanovisko úradu EFSA k posúdeniu kvality údajov, ktoré má k dispozícii na odvodenie usmerňovacích hodnôt založených na zdraví pre karbendazím, EFSA Journal (Vestník EFSA) 2024;22(5):e8756, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8756.

([9]) Stanovisko Výboru pre hodnotenie rizík s návrhom na harmonizovanú klasifikáciu a označovanie karbendazímu (ISO) na úrovni EÚ; metyl-benzimidazol-2-yl karbamát https://www.echa.europa.eu/documents/10162/5eb9760e-6c73-7f2c-1226-98d92ed847d1

([10]) Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23.

([11]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 (Ú. v. EÚ L 353, 31.12.2008, s. 1).

([12]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 (Ú. v. EÚ L 353, 31.12.2008, s. 1).

L. keďže EFSA vo svojom aktualizovanom odôvodnenom stanovisku z 10. januára 2024 identifikoval tiofanát-metyl ako endokrinný disruptor (modalita T) relevantný pre ľudí podľa vedeckých kritérií na určenie vlastností narúšajúcich endokrinný systém stanovených v nariadení Komisie (EÚ) 2018/605 ([13]);

M. keďže karbendazím je významným rastlinným metabolitom tiofanát-metylu;

N. keďže v závere úradu EFSA o partnerskom preskúmaní pesticídov z 8. decembra 2017 sa dospelo k záveru, že vzhľadom na klastogénny potenciál tiofanát-metylu- nebolo možné odvodiť toxikologické referenčné hodnoty pre posúdenie rizika pre spotrebiteľov a operátorov;

O. keďže v roku 2024 Komisia znížila MRL tiaklopridu, účinnej látky klasifikovanej ako reprodukčne toxická kategórie 1B, na príslušný kvanitifikačný limit, pričom tvrdila, že „pred dokončením dodatočného posúdenia rizika [v súvislosti s účinkami súvisiacimi s endokrinným systémom] úradom a vzhľadom na dostupné relevantné informácie, pokiaľ ide o potenciálne škodlivé účinky na ľudské zdravie, je vhodné dočasne znížiť MRL... [pre tieto výrobky]“ ([14]);

P. keďže je preto vhodné vypustiť existujúce MRL stanovené pre tiofanát-metyl z prílohy II k nariadeniu (ES) č. 396/2005 v súlade s článkom 14 ods. 1 písm. a) a článkom 17 uvedeného nariadenia;

Q. keďže však Komisia v návrhu nariadenia Komisie navrhuje zachovať MRL založené na dovozných toleranciách pre tiofanát-metyl nad limitom detekcie na použitie na limetách a okre/gombe na účely dovozu na základe odôvodneného stanoviska úradu EFSA z 5. júla 2021; keďže MRL pre tiofanát-metyl na limetách je stanovená na 6 mg/kg, čo je 600-násobok kvantifikačného limitu;

R. keďže v nariadení (ES) č. 396/2005 sa v odôvodnení 5 stanovuje, že prítomnosť rezíduí by nemala dosahovať úrovne predstavujúce neprijateľné riziko pre ľudí a v relevantných prípadoch aj pre zvieratá;

S. keďže v článku 4 ods. 2 prvom pododseku písm. a) nariadenia (ES) č. 1107/2009 sa stanovuje, že rezíduá prípravkov na ochranu rastlín nemajú žiadny škodlivý účinok na zdravie ľudí vrátane zraniteľných skupín alebo na zdravie zvierat pri zohľadnení známych kumulatívnych a synergických účinkov; keďže v bode 3.6.2 prílohy II k uvedenému nariadeniu sa stanovuje, že účinná látka klasifikovaná v súlade s nariadením (ES) č. 1272/2008 ako mutagénna kategórie 1A alebo 1B sa neschvaľuje; keďže v bode 3.6.4 uvedenej prílohy sa stanovuje, že účinná látka klasifikovaná v súlade s nariadením (ES) č. 1272/2008 ako reprodukčne toxická kategórie 1A alebo 1B sa neschváli s výnimkou prípadu, keď „rezíduá príslušnej účinnej látky [...] v potravinách a krmive neprekračujú štandardné hodnoty stanovené v súlade s článkom 18 ods. 1 písm. b) nariadenia (ES) č. 396/2005“; keďže v bode 3.6.5 uvedenej prílohy sa stanovuje, že účinná látka sa neschváli, ak má vlastností narúšajúce endokrinný systém s výnimkou prípadu, keď „rezíduá príslušnej účinnej látky [...] v potravinách a krmive neprekračujú štandardné hodnoty stanovené v súlade s článkom 18 ods. 1 písm. b) nariadenia (ES) č. 396/2005“; keďže v článku 18 ods. 1 písm. b) nariadenia (ES) č. 396/2005 sa stanovuje štandardná hodnota 0,01 mg/kg;

T. keďže v článku 3 ods. 2 písm. g) nariadenia (ES) č. 396/2005 sa uvádza, že dovozná tolerancia znamená MRL stanovenú pre dovážané výrobky, pokiaľ „nie je používanie aktívnej látky v prípravku na ochranu rastlín pre daný výrobok povolené v Spoločenstve z iných dôvodov ako dôvodov verejného zdravia v súvislosti so špecifickým výrobkom a špecifickým používaním“; keďže karbendazím nespĺňa tieto kritériá, pretože už nemôže byť v Únii schválený v dôsledku jeho klasifikácie ako mutagénna látka kategórie 1B a reprodukčne toxická látka kategórie 1B; keďže tiofanát-metyl taktiež nespĺňa tieto kritériá, keďže bol identifikovaný ako endokrinný disruptor (modalita T) relevantný pre ľudí podľa vedeckých kritérií na určenie vlastností narúšajúcich endokrinný systém stanovených v nariadení (EÚ) 2018/605;

U. keďže v článku 5 ods. 1 nariadenia (ES) č. 178/2002 sa stanovuje, že potravinovým právom sa má sledovať jeden alebo viacero všeobecných cieľov vysokej úrovne ochrany života a zdravia ľudí a ochrany záujmov spotrebiteľa, vrátane čestných postupov v obchode s potravinami, berúc do úvahy, ak to bude potrebné, ochranu zdravia zvierat, dobrých životných podmienok zvierat, zdravia rastlín a životného prostredia;

([13]) Nariadenie Komisie (EÚ) 2018/605 z 19. apríla 2018, ktorým sa mení príloha II k nariadeniu (ES) č. 1107/2009 stanovením vedeckých kritérií určovania vlastností narúšajúcich endokrinný systém (Ú. v. EÚ L 101, 20.4.2018, s. 33).

([14]) https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/089880/5/consult?lang=sk.

V. keďže Komisia vo svojom oznámení z 20. mája 2020 s názvom stratégia Z farmy na stôl v záujme spravodlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnému prostrediu ([15]) oznámila, že „EÚ bude podporovať celosvetový prechod na udržateľné agropotravinové systémy v súlade s cieľmi tejto stratégie a cieľmi udržateľného rozvoja“ a že „EÚ môže pomocou tejto stratégie zohrávať kľúčovú úlohu pri určovaní svetových štandardov“; keďže Komisia v stratégii výslovne uviedla, že „predpokladom udržateľnejšieho potravinového systému EÚ je, aby aj naši obchodní partneri prechádzali na čoraz väčšmi udržateľné postupy. EÚ so zámerom podporovať postupný prechod na používanie bezpečnejších prípravkov na ochranu rastlín zváži (v súlade s pravidlami WTO a na základe posúdenia rizík) preskúmanie dovozných tolerancií na látky, ktoré spĺňajú ‚hraničné kritériá‘ a predstavujú vysoký stupeň rizika pre ľudské zdravie“;

W. keďže Komisia musí chrániť životné prostredie a európskych občanov na základe dostupných vedeckých informácií s využitím povinností a právnych možností, ktoré stanovujú nariadenia (ES) č. 396/2005 a (ES) č. 178/2002, s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia ľudí a zvierat a životného prostredia;

X. keďže navrhované MRL nechránia zdravie občanov v Európe, a preto sú v rozpore s nariadeniami (ES) č. 396/2005 a (ES) č. 178/2002;

Y. keďže MRL by sa nemali stanovovať pre účinné látky, ktoré nie sú schválené v Únii z dôvodu obáv o zdravie; keďže by sa preto nemali stanoviť dovozné tolerancie pre tiofanát-metyl, pretože je identifikovaný ako endokrinný disruptor alebo pre karbendazím, keďže je klasifikovaný ako mutagénna látka kategórie 1B a reprodukčne toxická látka kategórie 1B;

Z. keďže prax stanovovania vysokých MRL podporuje dvojaký meter medzi poľnohospodármi Únie a poľnohospodármi v tretích krajinách, keďže poľnohospodári z krajín mimo Únie môžu pokračovať vo výrobe dotknutých potravín s použitím karbendazímu a tiofanát-metylu a vyvážať ich do Únie, čo stavia poľnohospodárov z Únie do konkurenčnej nevýhody; keďže na druhej strane používanie týchto pesticídov ohrozuje zdravie poľnohospodárskych pracovníkov, zdravie bežného obyvateľstva a životné prostredie v producentských krajinách;

1. vznáša námietku voči prijatiu návrhu nariadenia Komisie;

2. domnieva sa, že návrh nariadenia Komisie nie je v súlade s cieľom a obsahom nariadení (ES) č. 396/2005 a (ES) č. 178/2002, ani s nariadením (ES) č. 1107/2009 vrátane bodov 3.6.2, 3.6.4 a 3.6.5 jeho prílohy II;

3. žiada Komisiu, aby stiahla svoj návrh nariadenia a aby preložila výboru nový návrh:

4. vyzýva Komisiu, aby predložila výboru nový návrh nariadenia, ktorým sa všetky maximálne hladiny rezíduí karbendazímu a tiofanát-metylu znížia na úrovne kvantifikačného limitu pri všetkých použitiach, a aby všetky žiadosti o dovozné tolerancie zamietla;

5. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.

([15]) COM(2020)0381.